

Glasi Prekmurških Slo-
vencov. Cena na leto 12
K., na mesec 1 K. Urednik
i izdajatelj Klekl Jožef vp.
pleb. Črenšovci Prekmurje

NOVINE

Rokopisi se ne vrnejo.
Oglasi (inzerati) se spre-
mejo. Cena za eden kv-
dratni centimer 1-10 fil.
za ednok, za večkrat
poplist.

Evangeličancom.

Brate mamó v Prekmurji, kato-
ličanci, brate evangeličance. Edna mati
je rodila njé i nas: mati slovenska.
Ta mati je zdaj veliko čast dobila,
postala je slovenska domovina: Slo-
venija. V toj sklipnoj domovini živemo
skupno deca edne slovenske matere,
katoličanci i evangeličanci. Skupno
živemo ali se pa tudi razumimo? Loči
nas vera, ne sme nas pa ljubézen, ar-
tmo si bratja. Kaj ednoga boli mora
tudi drugoga, kaj ednoga veseli, mora
ovoga. Na ednom fundamenti sto-
jimo i te je Kristuš. Vsi smo kršče-
niki. Kak smo se lansko leto združili
vsi proti socialnim demokratom i
boljševikom v krščansko stranko mali
kmetov (kisgazdapárt) i krščansko
socialno stranko kaj moramo i zdaj
napraviti. Boljševizem, nevernost se
grozno širita po vsem sveti, v Prek-
murji tudi. Jediná pomoč proti njima
je združjenje krščansko mislečih strank,
kak se je to na Vogrskom napravilo.
Mi v Sloveniji smo tak srečni ka
mamó že davno združene v eno stranko
kmete i obrtnike, (meštre) v krščansko
„slovensko stranko“ v „kmečko zvezo“.
Ta nas mora vezati vkup bratje evan-
geličanci. Ta stranka je za nas male
ljúdi, jedíno ta stranka je zidana na
krščanski fundament. Ta stranka ne
sega po vašoj veri, bratje, da bi njoj
škodila, ne nego to šče, ka bi vi bili
verni, goreči evangeličanci poleg svoje
vere, mi pa verni goreči katoličanci
pa poleg svoje. Kmečka zveza nas
šče i vupam se, da nas tudi bo ve-
zala vkup, čeravno nas loči vera, i
vezala nas bo vkup v skupnom boji
proti nevernosti i nepoštenosti, nas
oboje, ar oboji verjemo Kristuša Bogá
i človeka, začelnika krščanstva. Vezala
nas bo vkup v Prekmurji za poboljš-
šanje kmečkoga stana, ar vsaki kmet
ednako trpi, je katoličanec, ali evan-
geličanec. Vezala nas bo vkup v šoli,
ar mi oboji želimo, naj se naša deca
versko odgaja v šoli ne pa brez vere
kak poganje. Cerkev, šola i naša mila
slovenska hiša nas skupno opominajo
i Evangeličanci, Slovenci ste kak ka-
toličanci, krščeniki ste oboji, skupno
hodite, skupno se borite, ka si vsaki
svojo vero ohranite i kmečki, zatirani
stan bopoljšate, svojo drago slo-
vensko hišo trdno postavite. Ta
skupna hoja, ta skupna borba za
naše krščanske cile, je mogoča je-
dino v kmečkoj zvezi. Hodite vsi v njo.

Za sirote.

Dnes tjeđen so Novine pitanje
postavile pred c. naročnike, kak bi se
dalo sirotam odpomoči. Prvi odgovor
naj bo moj, ki sem pitanje postavio.

Sirotam pomagati je na dva na-
čina mogoče i tudi potrebno: 1) delo
dati tistim, šteri lahko delajo, 2) mi-
loščino, almoštvo dati tistim, ki ne
morejo delati.

Vsaka ves naj zato spiše vkup
svoje sirote, štere si ne morejo krhna
spraviti i z ednim naj tudi se po-
skrbi, da dobijo v vesi preživljenje.
Vsaka ves je dužna to včiniti za
svoje sirote. Vse znamo ka ves ne-
more včiniti, posebno če je mala, sirot
pa má dosta. Tem bi se tak lahko
pomagalo, ka bi se pri bogatejših v
Prekmurji pobiralo za njé. Kaj se pa
tíče tiste sirote, štere lahko delajo, te
naj dobijo delo. Ki lahko dela i nešče
je ne siromak, nego manjak. Pripo-
račao bi tak kmeti kak siroti to: da-
vajte kmeti dela, čon za plačo zrnje,
vi delavci pa delajte za zrnje. Prek-
murje ma teliko zrnja, ka vsi se na-
sitimo ž njega pa vnoge druge še
lahko nahranimo. Kaj povete vi drugi
na to?

Kaj je v Ljubljani dolo- čeno gledoč naših šol?

Višji šolski svet.

Štev: 16.200 v Ljubljani, 31. X. 1919.

Zadeva: Ureditv šolstva v Prekmurji
Civilnomi komisarijati za Prekmurje
v Soboti.

Glede šolstva v Prekmurji od-
redi višji šolski svet v Ljubljani, na
postavi sejnoga sklepa z dne 30. X.
1919. sledeče:

1.) Država prevzeme včasi državne
šole, na štere bi lahko poslala tudi
učitele iz Slovenije. Za te šole za-
dene državo tudi breme stvarnij po-
trebčin. Učitelji pa ne bodo podre-
jeni šolskim stolcam, nego okrajnomi
šolskomi sveti v Soboti.

2.) Za zdaj se država ne do-
tekne organizacije občinskih in vers-
kih šol.

3.) Država prevzeme plačivanje
službenih prejemkov vseh učitelov,
šteri ne bodo odslovljeni, ne gledoč
na to, na kakših šolaj so nastavljeni,
na državnij, občinskij ali verskij šolaj.

4.) Rešitev pitanja, ali naj se
sploj prevzemejo verske šole, se pusti
na poznejši čas, kda nam bo Prek-
murje končoveljavno priznalo in bo
mirovna pogodba z Vogrskov pod-
pisana.

Če ne bi bilo mogoče priti do
sporazuma z verskimi občinami in z
njihovimi političnimi zastopniki, bo
najbrž najbolje, da se držijo za za-
sebne šole in da država plačuje služ-
bene prijemke učitelstva, (zato) ka te
šole nadomeščajo javne lúdske šole,
in bi mogle po našij zakonaj tam
občine ustanoviti javne šole in država
plačivati službene prijemke učitelstva,
če ne bi bilo verskih šol.

Če se pa prepustijo šole ver-
skim občinam naj one nosijo tudi
vsa bremena za stvarne potrebine, (to
je gor držati šole) zakaj to vendar
ne ide, da bi država plačivala vse,
mela bi pa edino pravico, da po-
trdi od šolskoga stolca imenovanoga
učitelja. (Dalje.)

Glasi.

Naročnikom. Novine bodo en
čas samo na dve straneh hodile, zato
ka je naročeni papir še ne prišo. Kda
pride se páli povekšajo.

Dari. Na prekmurški misijon v
kronah: Melinčka občina 250, Tret-
jerednice Brezovica 40, Kozlar Matjaš
Trnje 18, Horvat Martin Žizki 2, Raj
Jožef G. Bistrica 3, Hanc Štefan
Črenšovci 5, N. Žizki 50, Žerdin
Marija V. Polana 10, Kolenko Franc
G. Bistrica 10, Držba sv. Rožnoga-
venca G. Bistrica 10, Nežič Kata V.
Polana 4, Halász Martin Črenšovci 10,
Kolenko Štefan Črenšovci Fratar Kata
Žizki 20, Vučko Kata G. Bistrica 20,
Vučko Marija G. Bistrica 60 kron.
Vkup 522 K. Odposlano v Celje apr. 17.

Filovci. Obiskali so nas orli iz
Bogojine i igrali lepo pošteno preda-
vanje. Škoda, da je molo ljúdi prišlo
k igri i njej ne dalo tiste pazke, kak
bi njoj mogli.

Žizki. Vkradnoli so neznani tatje
pri Cigan Jožefi i Horvat Matjaši rece
i kokoši.

Mlajtinci. Orli iz Bogojine so
hasnovito igro predavali prinas. Cela
ves je prišla gledat, i na dober na-
men darivala 140 K. Orli so ob toj
priliki vsem nam priporočali naše
lepe Novine.

Kratke novice. Lipovci Na prekmurski misijon je darivali občina 265 K. Bobovec Martin naznanja občinam, da drage volje rad pride v vsako i raztolmači, kak se je vršilo spravišče kmečke zveze v Ljubljani. Naznanite njemi to v Lipovce. Na znanje kmečkim zvezam. Poslancom, štere ste poslale v Ljubljano na zborovanje, potne stroške povrnite. Vsaka fara naj svojega plača. Znete kaj je geslo ali vodilna reč kmečke zveze? To dvoje: rešiti dušo i telo! To šče kmečka zveza, obdržati vero i pomagati v tebi to je v vrednosti. Lažejo voditelje „samostojne k. stranke“, gda pravijo, ka duhovniki neščejo agrarne reforme. Naše stranke program je to te že bio, kda je samostojnežov ešče na sveti ne bilo. Duhovniki ščejo agrarno reformo, samo ka pravično. Ne dopustijo, ka bi ljudstvo za zemljo vero tá dalo i ka bi tisti dobo zemljo ki je je nej vreden i nej potreben. Prekmursko zemljo samo Prekmurcom, drugomi se naj nikomi ne zeja po njej. Ka v Soboti v pisarni za agrarno reformo s posebnov gorečnostjov širijo duhovnike, ogrizavajoči „kmetijski list“, svetlo kaže, ka z agrarnov reformov ščejo zemljo dati — štera pa nej njuva — podkopati pa z blatenjom duhovnikov vero, štera bi mogla njihova biti. Ki po mojem kaputi mlati, ki duhovnika mlati z ogrizavanjom, Kristuša i njegovo vero pobija, ar je duhovnik namestnik Kristušov i studenec njegove vere. Je mogoče piti z tistoga stüdenca, šteroga zasipljejo? Je mogoče vero zajemati od tistoga duhovnika, šteroga poštenjé z lažmi, z špotami zasipljejo? Sodite samostojni. Pazite pa ve, dobre duše, da zemljo dobite poleg pravice, vere pa ne zgubite! V tom so Vam bili i bodo duhovniki na pomoč. Martjanci. Aprila 17. so pri Škraban Jožefi vdrl i tolvajje v kamro ka so na zidi ljuknjo napravili i odtec odnesli 32 lakti platna domačega i par obleke. Gda so je nagnali, so z vojaškimi puškami streljali nazaj. Samostojni so probali že dvakrat ti osnovati svojo protiversko kmečko stranko, a niednok nej se njim posrečilo. Naše ljudstvo jih z figov pozdravlja. G. Bistrica. Spadno je v mlini bivši župan, Jakšič Janoš i si je ramo zvino. Močnomi cloveki sta niti dva doktora i sedem ljudi ne moglo rame zravnati. Ivanci. Igro so meli Orli 11. aprila na gümlj vrloga kmefa. Za potroše orlovsko družbe so njim darivali Šadl A. žena 4, Plej M žena 2., Klar Štefan 5 K.

Smrt pri tihotapstvi. Dekla je belice nesla z Prekmurja v N. Austrijo da bi dobila petrol za nje. Jugoslovanski vojak i de za njov — bila je že prek meje — i jo zača plüskati. Ta skrči i zove orača na pomoč.

Orao je tam blizi en dečko i pribeži z motikov pa se spüsti po vojaki. Te se brani, strli v zrak ednok i da ov z motikov ga li napada, ga strli v koleno. Obleži streljenec tam i skrvan. Če bi njemi što rano zavezao bi ostao živ. Vojaška oblast je odredila preiskavo proti vojaki.

Vnebo kričeča krivica bi bila, če bi se zgodilo, kaj se guči, da bi za mali plüg senožati (travnika) trebalo od 700 do 1000 K arende plačati na leto i to celo šumo ešče naprej. Prosimo gospode pri agrarnoj reformi, naj siromakom pridejo na pomoč.

Sv. Sebeščan. Okno na kamri g. školnika so neznani tolvajje z mesta zdignoli i ves živež z nje na ogradi zvlačili. Gda so ga šteil dale spravljati, so je domači zapazili i nad nje vdrli. V naglici so nej mogli tatje drugo s sebov vzeti kak 10 kil pšena; mela i mast je ostala.

Lipa. Odnegli so tolvajje Zadravec Štefani mast i kufer z oblekov, šteroga je zdaj vojak vlovljenec domo prineso. Pred kratkim je odnešena z te hiše tudi obleka.

Dankovci. Pri Horvat Šandori so vlomili pivnico, odnesli 10 litrov olja; po tolvajji so tatje en strel püstili na hodnik, naj bi se domači ne podstopili za njimi iti.

Bogojina. Pri Puhar Ferenci so tolvajje odnesli vso obleko. Drzni hüddelniki so ljuknjo napravili na zidi, skos té gnjoj potorili v kamro, ka se njihova hoja ne bi slišala i tak spokrali skrbnomi gospodari njegovo vrednost.

„Zveza prekmurskih dijakov“ je 21. marca mela svojo sejo v Ljubljani. Razpravljale so se na njej te točke: 1) Sprejem dva dijaka Džuban Alojza z Tišine i Banfi Matjaša z Gradišča. Oba se včita v Ptui. 2) Naj dijaki zbirajo dobre knjige za knjižnice v Prekmurji. 3) Pravila zveze za volo dragoče se zdaj ne morejo tiskati. 4) Kje so penazi lani pri prireditvi dobljeni. 5) Naj širijo „Jugoslovansko Matico.“ 6) Naj dijaki širijo orlovsko društvo i naj za orlovski tabor meseca julija v Maribori skrbno delajo.

Milijon železničarov je začelo v Ameriki stavkati. Vse stavka, samo kmet nej Mislite zato, ka kmet največše dohodke ma? Šteri kmet ma letno 20–30 jezero kron kek delavci? Pa li ne strajka. Zakaj? Zato ka ma vero. Voditelje države, vidite, kaj pomeni za dobrobit države vera? Branite jo.

Beltinci: Na vüzem so se do krvavoga zbili pri Cigüti Bitje je nastalo iz ne krščanskoga maščevarje, stari dug je šteo sodnik plačati.

D. Lendava Vlomili so v pivnico Horvat S. Jožefa, trnarskoga cehmeštra i njemi nekaj vina spili.

Najvekši kvar so njemi napravili, ka so njemi dveri i zapore vse pokvarili. Sam pa še zavolo toga v beteg spadno, prehlado se pri oglevanji kvara i pljuča so se njemi zvužgala.

Prva vlat pri žiti se je pri nas na Dolenskom že k vüzmi prikazala. Jako rano. Naj samo stari pregovor ne de meo prav: Késna žetva rana vlat.

Črensovci. Bivša poštarica, gd. Némethy Marjeta je sprejeta v poštno službo. En mesec de se mogla prle vaditi v slovenskom jeziki potom pa zastalno nastopi službo v Črensovcih.

Beltinci. Za Temlin Trezo, siroto je Balažic Matjaša mati plačala Novine.

Zavüpana mi je odaja

7 plügov goric v večih falataj, 12 plügov zemlje i edne gostilne (krčme). Kúpci naj se obrnejo na mene Dr. NÉMETHY VILJEM, odvetnik v D. Lendavi.

Dom i svet.

Jugoslavija. Püšpeki so pontüdili na razdelitev svojo zemlo. Stavka (štrajk) železničarov se dokončava. Regent Aleksander i Pašič sta ozdravela. Namirovno konferenco v San Remo naši poslaniki neso šli, pogodbe z Talijani neso še dokončane. **Čehoslovaška.** Volitve so dokončane. Največ glasov so dobili socialni demokrati (čehoslovaški, nemški i madjarski). Za njimi najtrdnej stoji krščanska stranka, štera je še v nevernoj Pragi dobila tri poslance (követe), bila bi po še več dobila, če ne bi preganjanje proti njej tak veliko bilo. **Madjarsko.** Minister za notranje zadeve (belügyminiszter) je dr. Dömötör Mihal, za zunanje zadeva pa (külgügyminiszter) grof Teleki Pavei imenüvan od ravnitela državnoga Cena. kož je spadnola na 60 K, meso na živo vago pa na 12 K. Krščanska stranka se je razbila, više 50 poslancov je izstopilo iz nje; teh namen je brez krščanske stranke samostojno voditi vlado proti židovom, šterim nikših pravic nešče priznati. Vodi to stranko Friedrich, bivši minister. **Slovaško.** Na zahtevo Slovakov so Čehi mogli privoliti, ka se Slovaki bodo sami ravnali po slovaškom ministerstvu, štero de v Bratislavi (Požoni) stanüvalo. **Japonsko.** Japonci močno napredlijejo v Shodnoj Sibiriji i zandrügim zavzemajo ruske varaše.

Tisk: E. Balkanji Dofnja Lendava.